

Motion till riksdagen 2005/06:U333

av **Gustav Fridolin m.fl. (mp)**

Vanunu

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om att bjuda Mordechai Vanunu till Sverige.

Motivering

I september 1986 kidnappades den då 32-årige Mordechai Vanunu och dömdes för att han i Sunday Times avslöjat Israels hemliga kärnvapenprogram (tillverkning av plutonium, litium och andra isotoper) i kärnteknikanläggningen Dimona, där han arbetade som tekniker 1976–1985. Han dömdes inom lyckta dörrar för landsförräderi och avslöjande av statshemligheter. Straffet blev 18 år i isoleringscell (2x3 m). Detta föranledde en våg av protester och upprop över hela världen, bland annat från en stor grupp Nobelpristagare och ledande vetenskapsmän. Arbetet för hans frigivning har därefter pågått oavbrutet. 1987 tilldelades han Alternativa Nobelpriset.

För mänsklighetens skull

Vanunu ansåg att kärnvapenprogrammet var en angelägenhet som måste avslöjas för hela mänskligheten. I ett brev från fängelset skriver han så här:

Jag är en människa med samvete som gjorde det av en stark övertygelse, efter mycket funderingar och många tvivel. Jag hade inget val. Jag var tvungen. Det fanns ingen annan som skulle göra det om inte jag gjorde det. Jag var rädd men redo att betala priset.

Han har fått betala ett alldeles för högt pris för sitt mod att avslöja sanningen och personligen handla efter Nürnbergprincipen om att mänsklighetens säkerhet gäller förmer än lojaliteten mot det egna landet.

Fel! Okänt namn på

Ett grymt, omänskligt och förnedrande straff

Amnesty International betecknar Vanunus isoleringsstraff som grymt, omänskligt och förnedrande och har krävt hans omedelbara frigivning. Trots detta – och hänvisningar till att Israel skrivit under konventionen om mänskliga rättigheter och tortyrkonventionen – har alla vädjanden, även genom resolutioner i Europaparlamentet, om lättnader varit förgäves.

Ändå väcktes hoppet hos många, när Vanunu i mars 1998 plötsligt tilläts komma ut ur sin isoleringsbur i Ashkelonfängelset. Hans mentala hälsa var då sedan länge allvarligt hotad. Skulle han släppas i samband med firandet av Israels 50-årsjubileum? Nej, det som såg ut att äntligen bli en upplösning av en lång pina visade sig alltså vara falska förhoppningar. Förhållandena har sedan dess istället hårdnat för Vanunu. I september 2000 stängdes han åter in i isoleringscellen 24 timmar om dygnet. Han utsätts också fortsättningsvis för svåra trakasserier. Dessutom censureras posten, breven klipps i bitar och/eller når inte mottagaren på flera månader. Man låter honom ha en dator (som skrivmaskin), men inget av det han skrivit på den får han ta med sig när han till slut lämnar fängelset. Det finns också uppgifter om att han därefter på obegränsad tid kan hållas i husarrest under hårda restriktioner vad gäller kommunikationen med omvärlden.

Hämnd och prestige

Straffet har inga proportioner till det så kallade brottet. Det är bara en utdragen hämnd som inte får accepteras av omvärlden. Alla eventuella militära hemligheter 1986 som han skulle kunna komma ihåg är idag inaktuella. Den enda hemligheten, som ytterligare kan avslöjas och som förvisso är komprometterande för några, är hur, av vem och på vems order Vanunu kidnappades den 30 september 1986. Men dessa uppgifter väger lätt mot det helvete som Vanunu har utsatts för och fortsätter att utsättas för.

Vanunu måste frigges

Efter påtryckningar från bland annat Sverige har Vanunu nu frigetts ur fängelset. Men han är fortfarande placerad i husarrest och har stora restriktioner för vilka han får träffa och vad han får säga. Han har också anledning att frukta för sitt liv efter hot från extremister. Efter 18 års isolering har han sökt asyl i flera europeiska länder, däribland Sverige. Då det inte är möjligt att söka asyl i Sverige från utlandet har ansökan inte kunnat behandlas. Det torde dock vara i allmänt svenskt intresse att visa sitt fortsatta stöd och sin sympati för Mordechai Vanunu, den internationella kampen mot kärnvapen och hans fredsinsatser i Israel. Svenska regeringen skulle kunna bjuda in Mordechai Vanunu till Sverige och på det sättet bereda honom möjlighet att söka asyl. En sådan inbjudan hade möjligen negligerats av de israeliska myndigheterna men på ett tydligt sätt visat Sveriges ställning.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 4 oktober 2005

Gustav Fridolin (mp)

Lotta Hedström (mp)

Ulf Holm (mp)